

Quaestio medica, an in celluloso textû frequentius morbi & morborum mutationes? / [François Thiery].

Contributors

Thiéry, François, 1719-
Murry, B.
Université de Paris.

Publication/Creation

[Paris] : [Typ. Quillau], [1749]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/wfsce7fg>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Mercurii trigesimâ-primâ
mensis Decembris, anno Domini M. DCC. XLIX.*

M. BARTHOLOMÆO MURRY, Rei Herbariæ
Professore designato, Doctore Medico, Præside.

An in Celluloso Textû frequentius morbi & morborum mutationes?

I.

UNICA, vel Tela Cellularis, melius Textum Cellulosum maximam corporis partem efficiens, sic vocatum quòd cellulis innumeris ad se mutuo patentibus sit conflatum, multò majoris quàm huc usque visum est momenti; ut in sanitate multiplicem usum præstat, sic in morbis maximas partes agit. Cellularum Texti illius fabrica laminulis constat à se invicem sejunctis, nervis, vasculis omnis generis interjectis, inter quæ sunt infinito numero quæ humorem eructant lymphaticum varium, pinguem nempe, aquosum, vacuas inter areolas diffusum: ipsæ verò laminulæ majores, minoresve cujuscumque latitudinis, quaquaversum obversæ quasi te-

merè disponuntur. Solidas autem non cavas esse suadent injectiones quibus imperviae sunt, dum Cellulae omnes injecto liquore turgent ac distenduntur, sive per majores arterias, sive per venas injectiones fiant; undè etiam vasa exhalantia simul & absorbentia in cellulas aperiri edocemur. Laminulae porrò illae ad fibrosam naturam referendae, fibrae sunt tenuissimae, brevissimae item, sed utcumque planae ac in latitudinem majorem minoremve expansae. Inde ab altero fibrarum genere distinguuntur, hae nempe multò longiores, nullius ferè latitudinis sunt, ad quas musculares, tendinae, nervae referuntur. Quàm latè autem se diffundat Cellulare Textum facillè intelliges ex quo videbis ex illo ferè efformari quodcumque non fibra longa est, nullamque longiorem fibram quamcumque in partem protendi quin Texto Cellulari stipetur; nec illud partium superficie tenus fisti, sed in illarum omnium penitissimos recessus insinuari, ita ut ne minimae quidem fibrillae longae sua desit vaginula Cellulosa. Undè cogitare suberit totum corpus animale meram esse spongiam quae per meatus suos fibris longioribus quacumque ratione efformatis aditum transitumque praebeat. Hujus assertionis veritatem comprobabit singularum partium sedula observatio. Detracta cute tibi statim occurrit Textum Cellulare laxum, humore pinguiori scatens, quod vulgò membrana adiposa vocatur. Hoc non solum universum corpus perindè ac cutis vestit, sed musculis, tendinibus, ligamentis, &c. ubi indumentum exterius praebeat, singulis quibus hae partes contextuntur fibris longis se adjungit, minùs pingui, prout intimius est, liquore madens. Ad vasa deindè cujuscumque generis oculos adjicias, paucis fibris longis exceptis, membranas quibus formantur merè Cellulares reperiēs, exterius laxiores & saepe pingues, strictiores verò quò intimiores sunt. Sic viscerum & glandularum fabrica maximà parte Cellulosa est, cum nihil aliud sint quàm vasculorum cujuscumque generis in glomulos implicatorum congeries. Quin etiam glandulae & viscera Cellulari Textu involvuntur mutuato à membranis quae cava, ventres corporis vulgò appellata, succingunt. Peritonaeum nempe quaecumque in partem producat, expandatur, Tela Cellularis ambit: ac proindè omnes abdominis viscerum membranas quae totidem sunt peritonaei propagines: amplior quidem, laxior ac pinguior in omento, mesenterio, mesocolo, alibi macrior, ut ita dicam, atque strictior. Intestinorum tunicae, si muscularem exceperis, quae tamen tenuissimam suam habet Cellulosam, merè Cellulares sunt, cum nervea sic dicta tunica, hinc sicut & alibi, Cellularis sit strictior, & deindè villosa praefer vasa impleatur spongiosa quādam substantiā quae vascula nectit & ordinat. Fabricam similem agnoscunt tunicae ventriculi, vesicae felleae & urinae, ductuum biliariorum, ureterum, &c. De pleura, idem dicas in pectore, ac de peritonaeo in abdomine. Pulmonem ipsum merè Cellulosum esse demonstrant vasorum quae habet infinitus propè numerus, visceris habitus, tum experimentum facile; quamcumque enim pulmonis particulam infles, flatus omnem perambulat pulmonem; certo argumento constare illum Texto, cujus partes omnes mutuò inter se patent, proindèque Cellulari. Arachnoïdes, tum pia mater quae per cerebrum, medullam spinalem, indèque per totum nervosum genus propagatur, merè Cellulares sunt, sed densiores. Dura mater, cutis ipsa & densissimae aliae membranae, maceratione, flatu, non adeò multis fibris longis remanentibus in Cellulosum floccosumque Textum interius latens abeunt. Illud praeterea reperiēs in membranā pituitariā, corneā, corpore vitreo oculi, inter duram matrem & vertebrae canalem, in corporibus cavernosis penis, &c. ubique, ne ossibus quidem exceptis. Copiosius est in magnis musculorum & partium interstitiis, ubi ossa eminent, ad partes quae per vices dilatari & constringi debent, ubi motus & attritus maximi. Laxum, adiposum, sensum ferè amittit, retinet ubi strictius est. Systematis Cellularis autem cavitates sibi invicem pervias esse demonstrant cum experientia ex sufflato aëre vel liquore injecto quo utroque Cellulae vel remotissimae illicò distenduntur, tum ipsa autopsia. Vasa enim & singulae partes dum per varia corporis loca progrediuntur, singuli cujusque membri tunica Cellulari exterius induta universi systematis illius favent commercio. Sic vasa iliaca, caeteraque ex pelvi exeuntia, Cellulosam telam peritonaei secum adducunt eamque cum pudendorum & partium inferiorum Cellulari perviam reddunt. Sic etiam aorta, cava vena, oesophagus dum in thorace adhuc sunt Cellularem pleuram, in abdomine verò eam peritonaei circumjectam habent, quas ergò continuas fieri necesse est ubi per septum transeunt. Alia loca quibus Cellularium peritonaei & pleurae, harumce verò cum Cellulosis thoracis & abdominis exterioribus mutui sint aditus sectiones tibi ostendent. Ex supradictis etiam Cellulosa capitis & extremitatum superiorum cum illis medii & infimi ventris commercium demonstrabitur. Jam quis sit usus Texti illius Cellularis tam exquisito apparatu ubique in corpore profusi facillè concipitur. Primò siquidem partes multae ex eo solo formantur, aliae ab aliis distinguuntur, vasa ordinantur, fibrae longiores firmanantur, ac veluti molli tomento

ita fulciuntur, ut à se invicem divelli sine rupturâ queant ac rursus appropinquari: indè partes extendi, relaxari, constringi possunt pro rei necessitate, & omni machinæ firmitas, molli-
ties simul & mobilitas conciliantur. Vix sine Textu Celluloso contractio muscularis speranda
esset. Deindè mollis liquor magis minùsve pinguis per suos ductus in Cellulas exsudans
partes lubricat, frictiones minuit, ab ariditate præservat & frigore: prætereà in sanguinem
resorptus maximæ utilitatis est in febribus, inediâ, diù continuatis exercitiis. Liqueoris ve-
rò in Cellulas perspirabilis madore fibræ, & membranæ à concretione præservantur. Tan-
dem humor lymphaticus defæcatissimus, in Cellulis tanquam in promptuario asservatus,
hinc quaquaversum meabilis totius corporis in alimentum cedit. In hoc autem Textu à
summis (a) Viris haud ita pridem accuratè descripto, morbos & morborum mutationes
sæpiùs fieri arguunt tum ipsius fibrosæ compagis quantitas, tum Cellularum mutuò inter
se patentium numerus, quibus materia morbifica quæcumque contineri, foveri, & undè
è loco in locum moveri possit.

(a) Inprimis Lewenhock. Ruysch. Winslow. Kaw. Muys. Hallero.

I I.

MORBI siquidem vel cum materiâ fiunt, vel sine materiâ. Primi pendent à mutatis
quantitate, loco, proprietatibus humoris cujuscunque, vel à materiâ noxiâ extrinsecus
adveniente. Alii in solidorum vitiis potissimum consistunt, ad quæ tensio, crassities, &c.
auctæ minutæve referuntur. Morbi autem qui cum materiâ fiunt præ aliis varias muta-
tiones subeunt. Vel priore cessante morbo novus exoritur, vel remanenti nova & gravissi-
ma superadduntur symptomata: vel ex diuturno acutus fit, ex acuto longus, ex levi gra-
vissimus & è contrario. Quæ quidem mutationes à variâ materiæ morbificæ indole & altera-
tione pendent, sed potissimum à mutato ipsiusmet loco; indè crisis, lysis, diadoche, metastasis.
Porro cum morbi omnes mechanicè eveniant, necessum est pariter morborum mutatio-
nes mechanicè fieri. Principium enim internum, fermè incorporeum excogitatum, quod
naturæ vulgari & tam decantato nomine, morbos amoveat, solvat, permutet, admittere
non sinit motus erronei, inutiles, noxii adeò sæpè in morbis observati. Sed omnia eò re-
deunt, ut leges & structura quibus initio corpus humanum creditum fuit, vigeant etiam in
statu morbofo, effectusque suos edant, constantes quidem, sed promiscuè pro re natâ inutiles,
salutares, noxiolæve. Sic febres quæ à primariis causis alterni motus cordis ut effectus secun-
darii fiunt, utiles quidem sunt si humores viscosi & ad acidum vergant, noxiæ verò si jam
nimis soluti sint & acres. Sic & hæmorrhoides non ex consulto sed mechanicâ necessitate eve-
niunt, cum in earum formationem multa concurrant, quæ aliò primitus spectabant: indè per se
semper noxiæ, fortuito utiles sunt. Nec etiam febres, hæmorrhoides, vomitus & alia hu-
jusmodi eo tempore quo maximè utiles essent perpetuò eveniunt, sed sæpiùs quo abesse
magis optandum esset. Quæ igitur in statu morbofo accidunt ea tanquam systematis aliun-
dè sapientissimè conditi incommoda videri debent. Indè verissimum illud Asclepiadis (a)
effatum, naturam non solum prodesse sed etiam nocere. Indè per Textum Cellulosum variæ
fiunt in morbis mutationes quæ non magis ad prosperas, quàm adversas res ægrotantis, sed
promiscuè ad alterutras vergunt.

(a) Ap. Cœl.
Aurelian, p. 45.

I I I.

PORRO ut incipiamus à Texti Cellulosi morbis qui cum materiâ fiunt; pinguedo si ni-
miùm augetur, partes comprimit, fibras relaxat, vasa angustiora reddit, cordi obices
ponit, motum & sensum animale tardat & minuit, varias lædit functiones (a). Et adeò
aliquandò in toto crevisse visa est, ut artuum musculi, cor ipsum & alii musculi cavi, ad
simplicis membranæ tenuitatem redacti, deficere prorsus viderentur; ossa interea exilia quasi
fœtum essent, dum partium mollium in immensum moles cresceret. Adeò Cellulosa mem-
brana dilatari apta est, partium vel solidissimarum detrimento! Fit etiam ut pinguedo ubi-
que luxurians, liquidis mixta circulantibus, variis in cavis deponatur; si in corde in frustra
majora post mortem reperta concresecat, obstaculo insuperabili sit cordi, vasisque magnis,
ideòque subito (b) interimat. Contrà verò medulla quæ in Cellulari ossium rarè abundat,
aliquandò omninò deest ex inediâ, morbis longioribus, exercitiis vehementioribus, undè faci-
lius ea franguntur. Quibus verò Cellulosæ membranæ in toto macilentæ sunt, iis vasa sanguife-
ra replentur; pulsus magnus, fortis, sensus exquisiti, motus promptissimi, acuti morbi fre-
quentiores. Si Texti spongiosi Cellulæ ferè omninò deplentur & exinaniantur, atrophia est,

(a) Boëth. II.
Morb. Histor.
Bonet. Sepulchr.
Anatomic. Lib.
II. Sect. I. obs.
46. 103. Sect.
II. obs. 16. 36.
46. Lib. III. Sect.
I. obs. 7. Sect.
XXI. addit. obs.
80, 88.

(b) Hippocr.
Aphor. 44. §. 11.

(c) Bayl. probl.
Med. Phys. 87.

(d) Littr. A. R.
Scient. ann.
1713.
(e) Ibidem.
(f) Boërrh. Ia.
Morb. Histor.

(g) Aretæus de
diutur. morb.
Lib. II, Cap. I.
(h) Hippocr.
prænot. Sect. 8.

(i) Hippocr.
Aph 74. Sect. VII.

(k) Aret. ibid.

(l) Boërrh.
Et De Af. Com-
ment. Aphor.
374.

(m) Grasshni
Dissert. de Purc.
p. 25.

vasis sanguiferis interea sæpius satis plenis. Præterea pinguedo citò & multum à propriâ indole abscedit, ut ex brutorum & hominum sectione edocemur. Præcipuum tinea subjectum est (c) in quâ instar feri liquidissimi diffluit. Putrida fit etiam, rancida: summus in cancro corruptionis gradus est; nec ullum in corpore vitium novimus quo non infestetur. Indè pilorum morbi, & cutanei benè multi pendent.

Si Texti spongiosi Cellulæ aërem elasticum admittunt, fit emphysema; indolens tumor, non difficilè quidem cedens digitis, sed brevè rediens, & sonitum reddens. Externæ causæ sunt animalium quorundam morsus, vulnus in quâcumque corporis parte inflictum cutim penetrans ad Cellulas usque, si aëri semel admissio egressus prohibetur. Calore enim expanditur, per ambientes Cellulas vias sibi facit; quâ arte mendici variis in corporis partibus tumores excitant. Sæpius tamen empneumatosis producant asperæ arteriæ, thoracis vulnera, dummodò angusta sint, tortuosa; levem quidem thoracis simplicia; horrendam visu si pulmone ipso vulnus leve, angustum inflictum sit: tunc humana perit figura, ac novo aëre perpetuò in omnes Cellulas adacto homo quasi sepelitur. Visus est aër totum replevisse hominem, ad undecim pollicum altitudinem, exceptis plantâ pedum, volâ manuum, parte superiore capitis (d) ipsa etiam vitrei Cellulosâ, bullas aëris in sectione emittente. Nec tamen ut emphysema fiat, vulnus externum semper requiritur, cum ex fractis costis (e) illæsâ cute, ex discisso œsophago illud nasci (f) compertum sit. Intus porro humores in cava effusi, putrescentes, aërem extricando elasticum reddunt, sic docente Chemiâ & insuper submersorum exemplo quorum cadavera, ubi putruerint, supernatant. Hinc nullæ in corpore Cellulares sunt quæ non peculiari empneumatosis aliquandò laborent, ut aliundè symptomatis constat & sectionibus.

Deindè aquæ intercutis vera sedes Textum Cellulosum est: siquidem anasarca & leucophlegmatias loca (g) *inania* occupant & quæcumque in aliis *vacua* sunt in huiusmodi ægrotis opplentur. Aquæ intercutis pleræque à laterum mollitudine (h), & à lumbis incipiunt, cum nullibi Cellulosa copiosior adsit: mox exterius palpebræ tument, testiculi; quòd in his Cellulares pinguedine vacuæ sint: pedes, brachia deindè, collum, facies tumescunt, genæ levissimo motu indecorè tremunt, totumque corpus pituitâ impletur, ne quidem exceptis corporibus cavernosis penis. Indè ægris simul inest pallor, spirationis difficultas, tussis; indè etiam segnes, pigri sunt & effœminati. Leucophlegmatias hydrops (i) supervenit: mortuorum autem frequens sectio ostendit Cellulares omnes laxatas, aquâ madefcentes, musculorum indè faciem mutatam, partes solidas dilucidas, tremulas veluti gummosas, adipi gelatinam substitutam. Morbum producant animalculorum morsus, copiosus frigida potus continuus, flatulentus cibus, quæcumque accessum liquidi in Cellulas promonent, recessum verò prohibent. Cæterum nonnunquam & exigua in parte homo aquam intercutem patitur ut in capite, pulmone solo (k) aut jecinore, aut liene: sed omnium frequentissimè in ovariis, testibus, omento, mesenterio, inter musculos abdominis & peritonæum, in omnibus peritonæi duplicaturis. Quàm varii indè oriuntur effectus! Hinc ligamenta hepatis laxata infra costas deciduum palpani offerunt viscus alioquin sanum. Hinc membranæ intestinorum duodeni præsertim, vesicæ urinæ, fellis, multò crassiores fiunt & cavitates angustantur. Sic etiam dum cornea oculi, tympani membrana sero madescunt, visus, auditus minuuntur, &c. Cacochymia est anasarca incipiens; œdema hydrops Cellularum cujusque partis.

Situs vasorum in tunicâ Cellulari, mollities eorum quæ præsertim per pinguedinosam serpunt, amplitudo ductuum adiposorum & facilis per eos sanguinis admissio, pinguedinis vitia quibus necessariò vasa infestantur, efficiunt ut in Cellulosâ præcipuam sedem habeat inflammatio, nec usquàm tenaciùs (l) hæreat quàm in adipe. Phlegmone porro potissimùm Cellulares adiposæ, strictiores aliæ erysipelate afficiuntur. Pari autem in Cellulosâ fiendo conducit maximè hujus membranæ indoles, quæ facilè distendi, intumescere, ac dirumpi potest: tùm argumento sunt Cellularis frusta ac pinguedinis glebæ, quæ ex parte suppurante manifestè prorumpunt. Idem suadent puris proprietates; album enim, læve, tenax, subpingue, his dotibus maximè cum pinguedine convenit. Ex macerata in aquâ pinguedine, ad putredinem usque, secedit ad fundum vasis (m) materies albicans, tenax, aquæ fundum petens, puri simillima. Theoriam hanc illustrat suppuratio in visceribus & glandulis tarda, difficilis, cum his paucæ, macilentæque Cellulosæ insint, nunquam laudabilior & citior quàm in musculosis & magis Cellulosis partibus; jugis & vix cohibenda in omento, mesenterio, in lumbis. Advertas etiam puris depravationem in ichorem, saniem, ubi sanguis vel serum pinguedinis materiam aut æquat, aut superat: multis aliis eadem hæc firmantur; scilicet lymphæ serumque motu inflammatorio coagulantur nec proindè pus fieri possunt: tùm humor subpinguis perpetuò in Cellulosas depluit, undè puris copiosa productio etiam ubi sanguifera jam satis libera sunt, nec partis laborantis adeò magnæ jactu-

rae fiunt : deinde subpingues materiae à stagnatione, puri quid analogum exhibent, testantibus senum & infantum oculis. Pinguedo per febres contrita, soluta, sanguini mixta vel ex eodem non secreta, jam cessante erethismo cum critica secretionibus adveniunt, per sedes, urinas, &c. deponitur, quam primo intuitu sincerum pus existimares. Hinc adeo apud veteres exoptata concoctionis signa quae puriformem materiam referunt. Ergo puris praecipua materies pinguedo est, & pars conservans, colligens, fovens pus & coquens Cellulosa est. Hanc etiam gangraenae sedem esse arguunt tum locus suppurationi & gangraenae necessario communis, tum magna panniculi adiposi frusta (n) quae in gangraenam secedunt. Sphacelus, Skirrus eundem locum occupant, & si quae alia sint quae inflammationem sequantur.

(n) Wanswieten. *ibid.*

Cum vero Cellulares nonnullae una cum pinguedine vitiatæ indurantur, callescunt, varii tumores fiunt : grandines, vomicae, atheromata, melicerides, steatomata, & tumores illi enormes cystici, hydropem mentientes vel etiam facientes, Cellulas manifestè occupant ; ut frequens observatio docuit in peritonæi duplicaturâ, omento, mesenterio, ovariiis. Nec à supradictis minoribus tumoribus vix differre videntur hydatides, nisi quia in Cellulosis strictioribus, nec induratis locum habent ; proindeque non materiam sebaceam, sed serum continent. Deinde si humoribus circumeuntibus aliqua infint vitia, his Cellulosum Textum sensim infici necesse est. In illo quidem perspirationis Sanctorianæ imminutæ suppressæ materies potissimum stabulatur ; cum inter vasa cutis exhalantia, Cellulosæ telæ perspirantia, humoremque intus & extrâ perspirabilem maxima sit analogia. Cutis vitia, scabies, impetigines, &c. percussa, varii excrementitii humores, ex organorum secernentium morbis in sanguine retenti, huc etiam confluunt ; cum si hæc crassa sint, Cellulosæ poros ductusve adiposos faciliè penetrent, quippe satis amplos, si tenuiora alios tenuiores. Inde serosæ colluviei (quidquid secum (o) deferat) sedes praecipua Textum Cellulosum est. Hoc morborum capacissimum quasi nidum esse omnia ergo suadent ; quandoquidem cavitatum summam in systemate Celluloso longè superare summam cavitatum Vasculosi, edocent in majoribus partibus prima inspectio, in minimis ars Ruyschiana. Vitia quæ nequeas in humoribus circumeuntibus sæpius perspicere, in Cellulari manifesta sunt. Ab acri in fibrarum interstitia impacto humore irritatio & dolor potius quam ab eodem in vasis contento. Acrem, heterogeneam, morbificam quamlibet materiam, quâ faciliè se se vasa extricant, Cellulares accipiunt, retinent. Motus continuus, validus in Vasculoso systemate omnia miscet, putredinem impedit : hanc juvant in Celluloso calor lenis, stagnatio, locus dilatationi aptissimus. Mirum quam varia & multa vel ex naturâ vel ex morbo huc undique confluant ! Aqua, sanguis, lympa, pus, ichor, sanies, mucus, pinguedo, humor subpinguis, perspirabilis, excrementitius, aer elasticus, uno verbo cuiuscumque generis heterogenea.

(o) Car. Pison. De serosis Colluv. p. 7.

Alia Cellulosæ fabricæ vitia sunt quæ ad ipsius solidum magis spectant. Quippe vel stricta, vel relaxata nimis est, tenuior etiam vel crassior : quæ similia vitia in fibras longas, vasa, viscera, in Cellulari quasi natantia & immersa necessario inducunt. Vix ullum in visceribus vitium sectiones usquam monstrare, quin simul Cellulosâ, amplâ, duriori, crassâ, miro modo degenerare vitata & inclusa reperta sint. Præterea partium inter se præter naturam connexiones Cellularis vitio plerumque contingunt, quæ nempe vel abest ex suppuratione, vel defectu liquidi & inflammatione, dura, callosa redditur, indeque non perspirabilis. Hinc cutis & musculi ; hi inter se, &c. conglutinantur, haud cum levi incommodo ; exinde enim dolor, motus functionumque læsio sequuntur. Cellulare autem Textum ampliari, luxuriari aliquando, varièque produci iadicant ulcerum fungi, hyperfarcoses, carunculae, narium & uteri polypi. Hoc polypi nomine admonitus, haud abs re memorabo animalcula illa per sectiones multiplicari, nuper visa ; quod prodigium nonnisi in Cellularem substantiam quâ merè compingi videntur referendum esse, peritiores existimant. Postremo tandem vitæ decursu sensim durior in senibus, Cellulosa callescit, ossea, vel potius cornea fit, præsertim ubi motus ingentes & perpetui sunt, ut in arteriis cordi vicinis. Has porro concretiones in Cellulari fieri demonstrant earum situs, lamellæ quas exhibent, ut & ossium in fortibus per medium quid Cellulosum formatio.

IV.

JA M ex materiâ morbificâ quâcumque in Cellulari Texto contentâ, nulla est, quæ per illud ambulare, progredi, mutareque locum non possit, siquidem continuam unam (Sect. I.) efficit cavitatem. Visus est anasarca hydrops per omnes Cellulas ire, redireque, modo manus, faciem, oculos, modo extremitates inferiores, testiculos & abdomen vicissim replere, inflareque : sic oedemata alicubi desinentia alibi mox apparent. Serosa pro-

(a) Car. Pison
ibid. p. 6.

(b) Velschius
de Vermib. ca-
pillar. infant.
(c) P. Aegin.
Lib. IV. c. 59.
Aetii, Tetr.
Serm. II. c. 85.

(d) Lanci.
dissert. de gangl.
nervor.

(e) Blegny Zo-
diac. ann. 1679.
April.

(f) Boerh. de
Luc. Aphrodis.
(g) D. Astruc.
de Lue Vener.
Lib. IV. c. 2.

fectò colluvies hùc illùc moveri, impellique (a) proclivis est, adeòque irruere per vices in Cel-
lulas omnes. Sic etiam àër simul ac à causis internis extricatur, per Cellulas vagans
dolores, tensionem producit, inflammationem ludit, reverà tantùm flatus; quos equidem
ab inflammatione distinguunt artis prudentes, quia febris, vel nulla, vel admodum parva
est, & subindè mutant locum. Puri autem si natura, vel ars non inveniat exitum, viam sibi
facit per Cellulas vicinas, sensim progreditur & serpit; indè nisi omne in sanguinem resor-
beat sinus & fistulæ; indè partes, longo tractu purulentæ fiunt, adeò ut in abditissimo
quod remotum est extremo mali principium aliquandò sit, exitus in altero quod manifestum
est. At si purulentæ metastases fiant, rectè conjicias hùc potissimum latum iri mate-
riam, ubi amplior & pinguior Cellularis est. Hinc circa lumbos, ad inguina, & exindè in
fasciæ latæ membranam, in axillas, circa parotides adeò frequentes metastases. Hinc inter
viscera, cæteris aliundè paribus, pus alibi confectum, facilius accipiunt omentum, me-
senterium, hepar; quippè Textu Celluloso, ubi materia pinguior puri affinis abundat, præ
aliis luxuriant, ac præterea in his lentior est humorum motus. Serosas & acres materias po-
tissimum accipiunt Cellulose quæ non pinguedinem, sed tenuissimum perspirabile tan-
tùm habent: indè pulmo præ aliis visceribus iis maximè infestatur. Haud alià vià quàm per
Cellulosum Textum gangræna sphacelusque diffunduntur, serpunt, vires acquirunt eun-
do, & tandem organa vitalia destruunt. Tanta damna vix compensat Cellulosa tunica cum
lamina solidumque suppeditat, undè membrana fiat dura, callosa, quæ nec sentire,
nec perspirare videtur, cicatrix vulgò dicta. Glandulæ lymphaticæ simplices, sanæ,
morbosæ, aliquandiù in Cellulosa identidem perambulant. Multò magis pediculi, vermicu-
li, qui, ut cavitates amant, aliquandò in telâ subcutaneâ observantur, in Septentrione fre-
quentius, apud pueros (b) quos vigiliis, miris anxietatibus, tabe demùm affligunt: Vena
Medinensis, seu dracunculus, lumbricis similis, eandem sedem occupat, & immensæ ali-
quandò longitudinis, per Cellulas in gyros convolvitur & manifestè (c) movetur: non adeò
magnum inferens tamen periculum & dolorem: quod animalculi genus populis regionum
meridionalium frequentius, rarò apud nos, nisi in brutis observatur. Quid si corpora du-
rissima, metalla ipsa per Cellulas moventur? Glandes plumbeæ, sclopeto in carnes adac-
tæ, primò hærent, deindè per Cellulares ambulant, usque dum cavum sibi invenerint
aut fecerint. Acus, aciculæ, vel deglutitæ, vel casu cuti infixæ, si diù in corpore manent,
varia peragant loca, vix dolorem creantes; si quidem per Cellulas ampliores iter faciunt:
tandemque inexpectatæ vario modo è corpore, ærugine infectæ prodeunt. Nullus ergò dubi-
tationi locus superest, quin materiæ morbificæ quæcumque per Textu Celluloso ambitum eant,
progrediantur, & aliquandò rapidè satis moveantur: nec tamen indiscriminatim per Cellulo-
sas omnes hùc illùc ire redireque illas existimandum est; sed congeneres telas affectare ma-
gis videntur: sic ex adiposâ in adiposam potius progrediuntur, ex musculari in muscula-
rem, ex strictiori in strictiorem, ex Cellulari nervi in aliam nerveam. Hinc typi morbo-
rum aliquandiù servantur. Miras morborum qui nervos afficiunt facies ab ipsorum telâ Cel-
lulari potissimum pendere multa sunt quæ suadeant. Ros tenuis quo hæc perpetuò mader
suos certissimè morbos habet, ut abundè constat sectionibus. Totum convelli genus ner-
vosum ab irritatis gangliis, certa docuerunt experimenta; at ganglia Textu Celluloso stric-
tiori maximè componuntur. Hæc porro in hysteriis & hypochondriacis sæpius (d) mole
aucta & hydatidibus obsessa reperiuntur. Deindè opticus nervus in quo Cellulositas longè
quàm in aliis nervis manifestior est, facilius indè præ aliis affici videtur, ut docent verti-
go, resolutio frequens, variæ obstructions & lapideæ (e) concretiones hic observatæ.
Verosimilius ergò in nervorum morbis frequenter peccat Textum Cellulosum. Jam si ma-
teria morbifica tenuis quam fovet, hùc illùc per varios cerebri anfractus movetur, si è
cerebro in medullam spinalem propellitur, & hinc indè per ganglia è nervo in nervum, è
plexu in plexum divagatur; quàm mira, quàm varia prodeunt symptomata! totus homo
immutatur. Materiæ virulentæ, inprimis si lentè corpus afficiunt, præcipuam in Cellulosa
sedem etiam habent, & hùc illùc serpunt, & ad remotissima quæque perveniunt. Ad-
mittunt illas pori in quæcumque corporis parte in Cellulosam hiantes; tum earumdem
actioni favent motus in Cellulis tardissimus, atque liquidorum in his varia indoles, qui-
bus, sive pingui, sive aquoso, sive mucido pro majori affinitate, adhærere possit tabum vi-
rulentum. Sic à contactu intimiori venerea lues per Cellulosum Textum ubique (f) per
corpus disseminatur, & pinguibus humoribus consociari (g) amat. Venenatorum miasmatum
quæ per ictum vel morsum corpõri communicantur, in Celluloso systemate maxima pars
vires suas exerit, ut vulneratæ partis subita inflatio ostendit. Equus biduò extinctus (à mure
araneo in dextro postico pede demorsum dicebant) cum coràm nobis secaretur, exhibeba-
t Cellulas omnes dextri lateris, à pede ad cervicem usque per seriem decreascentem sero

flavo turgidas, sparsim sugillatas, flaccidos indè musculos, pulmonem dextrum maculis nigris oblitum, auriculam cordis dextram flavam, seroque repletam, sanissimis interea musculis, pulmone & auriculâ sinistris. Quædam in morbis mutationes accidunt, quæ ad Vasculosum & Cellulosum systema simul pertinent. Longi morbi in Celluloso potissimum sedem habent; si quidem omnia hæc lentè moventur; acuti præsertim in Vasculoso ob motûs velocitatem. Porro systema utrumque mutuam sibi aditum præbet per vasa in Cellulosam hiantia, & proindè vasa & Cellulæ invicem dant & accipiunt: reciprocâ hæc actione morbi accedunt, abscedunt, redeunt. Itaque si in acutis, tempore dato, Cellulosum systema plus materiæ morbificæ accipit quàm reddit, morbus quasi silet, chronicus fit; si, alio tempore dato, Vasculosum plus absorbet quàm exhalat, morbus recrudescit, acutumque typum resumit. Certè si perpetuò in Cellulosis solis vitia residerent, vix acuti morbi forent & febres; si in solis vasis vix diuturni aut intermittentes. Materiæ morbificæ receptacula necessariò (b) adesse docent morborum historia. Hæc autem spongiosi Texti Cellulas sæpius esse quàm vulgò creditur facile ex antedictis, concludes. Cùm itaque constet materiam morbificam quamcumque variè in corpore per Textum Cellulosum moveri, jam hæc ratione in morbis fieri mutationes (Sect. II.) probavimus. Undè patet ab unâ eademque morbificâ causâ varios morbos variis pro parte affectâ symptomatis se prodentes fieri; qui reverà unus idemque primitus sit morbus. « Morborum omnium (i) » unus & idem modus est, locus verò ipse eorum differentiam facit ».

(b) Galen. de different. febr. Lib. II. C. 18.

(i) Hippocr. de Flatib. sect. IV.

V.

V I D E M U S igitur quot & quantas in morbis partes agat Textum Cellulosum, sæpius tamen, ut ita dicam, *passivè*; nec cum levi cognoscendis & curandis morbis adjumento. Indè morborum plurimorum sedes & natura definiuntur, symptomata explicantur, non pauca veterum loca illustrantur, curationum quas tradunt rationes magis elucescunt. Sic dùm interiora corporis nimis exsiccantur: inunctiones ex oleo extrà conveniunt; cùm prohibetâ cutis perspiratione, illa quæ per Cellulas interiùs fit, evadat copiosior. Dùm corpus verò intùs nimis humidum est, frictiones siccæ, tùm ea adhibenda sunt quæ perspirationem externam adaugeant, siquidem interna indè necessariò imminuitur. Rursus si Cellulosum systema implendum venit, vasa debilitanda sunt vel laxanda: sin contrà deplendum, hæc roboranda sunt vel dilatanda. Impletur enim Cellulosum his ferè quæ vires vasorum minuunt, & vicissim depletur iis quibus vasa replentur & corroborantur. Cellulosum etiam deplent diuretica & purgantia, cùm serum idèò minori copiâ in Cellulas advehatur, majori revehatur in sanguinem. Idem & sæpè efficacius præstant sudorifera & exercitia; præterquàm enim quòd serum etiam diffilent, olea fluidiora reddunt, Vasculosum systema roborant & dilatant; undè Cellulosum premitur, angustatur, liquida contrà absorbentium oscula fortius applicantur. Si porrò ex symptomatis & causis pravæ alicubi Cellulosa adhesionem fieri conjecturam facias; præter diluentia interna, pars externa affectæ respondens, oleo sæpè inungenda est, ut ex perspiratione internâ abundantiori laminæ Cellulares à concretionè prohibeantur; dein emplastro quod etiam resolvat aliquandiu fovenda. Simili methodo ariditas senilis & lapideæ vel corneæ concretiones præcaventur; præsertim si quando perspiratio externa arte minuitur, intùs assumuntur quæ perspirationem adjuvant. Porrò materiæ morbificæ in Celluloso Textu contentæ, vel ex se mobiles sunt, vel non. Si materia crassa, viscida, in artuum Cellularem aliquam impacta adeò hæreat, ut non mobilis sit, ab aqua calidâ, thermalis præsertim ex alto in membrum lapsû, dilutam materiam mobilem fore sperandum est, ac pressione super incumbente, vicinas ingressuram Cellulas, ex quibus deducta ac sanguini mixta foras propellenda erit. Quòd si materia morbificæ ex se mobilis est, nihil commodius & utilius excogitaveris, quàm si ex apertâ, in aliquâ corporis parte, Cellulari, materiæ exitum paraveris. Sic aqua intercus, frustra aliis adhibitis, sæpius curatur, si in locis corporis infimis spontè fissuræ, vel arte (a) scarificationes fiant; potissimum ubi tempestivè adhibentur, ægri viribus adhuc constantibus (b) & intactis musculis. Aër majori copiâ ex vulnere, Cellulas implens eadem methodo è corpore educetur, nec sine (c) singulari exemplo. Exitum in utroque casu juvabunt compressio, frictio lenis, quæ ad ea Cellulosa loca, quæ aperta sunt, compellant materiam. Quòd si aër intùs extricatus in minori quantitate, per Cellulas vagatur, ab internis ad externas mirè, subito evocatur & quasi fugitur admotis cucurbitulis siccis. Alia sunt quibus Cellulosa expurgari & depleri possunt, cucurbitulæ scarificatæ, cauteria, fonticuli, setacea. Quæ omnia miras utilitates præstant. Scilicet materiæ morbificæ exitum præbent lentum, æquabilem: præterea evacuationes illæ continuari, cohiberi, augeri, minui ve. facile possunt: Alia aliis

(a) Aetli. Tetr. 1174. Sect. II. C. 301.

(b) M. El. Col de Villars, Thes. an. Leucophragmatiz leves scarificationes: 1738.

(c) Parè. Liv. X. Chap. 30. p. 397.

substitui pro materia indole & ægri temperie: modò in uno corporis loco, modò in pluribus, imò in oppositis fieri partibus, pro revulsionis, ut opus erit, aut derivationis ratione. His artibus morbi atroces & rebelles, vigiliæ pertinaces, immanes dolores leniuntur & sanantur. Sic quod in morbis pessima mala producit Cellularum inter se commercium (Sect. IV) idem in curationibus, compensatione quâdam maximæ est utilitatis. Ubi verò virulenta materies, Cellulosæ infunditur; impediendum statim est, ne per vicinas quoquoersum serpat. Si itaque per contactum contagium advenit, ablutione, balneo, caldario, frictu, fomentis per poros cutis materia omnis educenda est. Si per vulnus; ipsiusmet dilatatione, scarificationibus amplis, igne, suctione. Verùm si morbus acutus gravior absque sensibili evacuatione cessaverit, suspecta debet haberi sanatio, metuendumque ne materies morbi in Celluloso systemate deposita fuerit, undè vel recrudescet morbus, vel ex acuto diuturnus fiet, vel difficilis ab ægritudine recreatio. Ex Cellulis itaque abducenda materies est, humoribus miscenda circumeuntibus, & dein per loca convenientia expellenda. In longis autem & inveteratis morbis, humores circulantes, ut ut satis sanos reddideris, frustra tamen perfectam sanationem expectaveris, cum Cellulosæ potissimum in his morbis peccent: quapropter liquida in Celluloso systemate stagnantia, instauranda sunt: veteres & vitiiati succi sensim evacuandi abstinentiâ, exercitiis, purgantibus, mercurialibus præsertim, lignorumque sudoriferorum decoctis, novus & laudabilis succus Cellulis sensim sufficiens est: sic sanum & novum corpus ægro succedit. Hæc est illa *Recorporatio* à Methodicis tantum decantata, ut sine hac chronicos morbos, vix perfectè curari crederent. Omnes ex Textu Celluloso indicationes in singulis morbis percurrere, longioris esset quàm hîc licet, dissertationis. Nihilominus quæ de singulari ac mirabili propè dixerim Texti illius fabrica (Sect. I.) proposuimus, tum allatæ observationes (Sect. III, IV,) sat nobis erunt ut jure concludamus.

Ergò in Celluloso Textu frequentius morbi & morborum mutationes.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

<i>M. Bernardus-Nicolaus Bertrand.</i>	<i>M. Jacobus-Laurentius Mauroy.</i>	<i>M. Jacobus-Albertus Hazon.</i>
<i>M. Stephanus-Ludovicus Geoffroy.</i>	<i>M. Natalis-Andreas-Joannes-Baptista Chesneau.</i>	<i>M. Claudius-Carolus de Jean, Scholarum Professor.</i>
<i>M. Dionysius Pantier de Labreuille.</i>	<i>M. Joannes-Franciscus Pavis.</i>	<i>M. Franciscus-Felicitas Cochub, Rei Herbariæ Professor.</i>

Proponebat Parisiis, FRANCISCUS THIERY, Tullensis, Doctor Medicus Pontimussanus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1749, à sextâ ad meridiem.